

Številka: 5612-94/2018/4

Ljubljana, 17. decembra 2018

EVA 2018-1811-0001

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE

Gp.gs@gov.si

ZADEVA: Predlog zakona o ratifikaciji Pogodbe o Antarktiki – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi četrtega odstavka 75. člena Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list RS, št. 113/03 - uradno prečiščeno besedilo, 20/06 – ZNOMCMO, 76/08, 108/09, 80/10 – ZUTD in 31/15) ter 2. in 21. člena Zakona o Vladi RS (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU – 1G, 65/14, 55/17 in 30/18 - ZKZaš) je Vlada Republike Slovenije na .... seji dne .... sprejela naslednji

SKLEP

Vlada Republike Slovenije je določila besedilo Predloga zakona o ratifikaciji Pogodbe o Antarktiki, sklenjene v Washingtonu 1. decembra 1959 in ga predloži Državnemu zboru Republike Slovenije.

Sklep prejmejo:

- Ministrstvo za zunanje zadeve,
- Ministrstvo za okolje in prostor,
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:

/

3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

- Sabina R. Stadler, generalna direktorica Direktorata za multilateralo, razvojno sodelovanje in mednarodno pravo na Ministrstvu za zunanje zadeve;
- Borut Mahnič, vodja Sektorja za mednarodno pravo na Ministrstvu za zunanje zadeve.

3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:

/

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:

- dr. Miroslav Cerar, minister za zunanje zadeve,
- Jure Leben, minister za okolje in prostor,
- Simona Leskovar, državna sekretarka na Ministrstvu za zunanje zadeve,
- mag. Dobran Božič, državni sekretar na Ministrstvu za zunanje zadeve,
- Simon Zajc, državni sekretar na Ministrstvu za okolje in prostor,
- Sabina R. Stadler, generalna direktorica Direktorata za multilateralo, razvojno sodelovanje in mednarodno pravo na Ministrstvu za zunanje zadeve,
- mag. Tanja Bolte, generalna direktorica Direktorata za okolje na Ministrstvu za okolje in prostor,
- Borut Mahnič, vodja Sektorja za mednarodno pravo na Ministrstvu za zunanje zadeve,
- Katja Piškur, vodja Službe za EU in mednarodne zadeve, Ministrstvo za okolje in prostor,

- Dragica Iskrenovič, sekretarka, Ministrstvo za okolje in prostor.

5. Kratek povzetek gradiva:

Republika Slovenija se je odločila za pristop k Pogodbi o Antarktiki tudi na podlagi številnih pobud civilne družbe, ki je doslej večkrat predlagala, da bi tudi Republika Slovenija postala pogodbenica te pogodbe. Tako bi pokazala, da ima namero in interes za tvorno sodelovanje glede zaščite našega planeta, kar bi pomenilo odmevno dodano vrednost pri njenem umeščanju v mednarodno skupnost in varovanju planeta.

Pogodba vsebuje 14 členov. Prvi člen uvodoma zahteva delovanje na Antarktiki samo v miroljubne namene ter prepoveduje kakršnokoli vojaško delovanje, Antarktiko pa opredeljuje kot območje miru. Pomemben je tudi IV. člen, ki preprečuje prilaščanje tega ozemlja s strani pogodbenic ali pojav novih ozemeljskih zahtev. Pogodba opredeljuje tudi sodelovanje znanstvenikov na Antarktiki, rabo jedrske energije na tem območju ter prepoveduje odlaganje jedrskih odpadkov. Zadnji členi pogodbe pa opredeljujejo delovanje pogodbe, način sestajanja držav pogodbenic, urejanju sporov med njimi ter načinu potrditve pogodbe in njegovih sprememb in dopolnitev.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> - nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja - razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna - razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	NE

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

(Samo če izberete DA pod točko 6.a.)

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)		Znesek za t + 1	
SKUPAJ				

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

Republiki Sloveniji kot neposvetovalni članici članarine ne bo potrebno plačevati, vsako leto bodo nastali samo stroški udeležbe delegacije Republike Slovenije na zasedanju pogodbenic.

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:

- pristojnosti občin,
- delovanje občin,
- financiranje občin.

NE

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:

- Skupnosti občin Slovenije SOS: DA/NE
- Združenju občin Slovenije ZOS: DA/NE
- Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: DA/NE

Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani:

- v celoti,

9. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:

NE

10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:

DA

11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:

DA

dr. Miroslav Cerar
MINISTER

PREDLOG

EVA 2018-1811-0001

**ZAKON
O
RATIFIKACIJI
POGODBE O ANTARKTIKI**

1. člen

Ratificira se Pogodba o Antarktiki, sklenjena v Washingtonu 1. decembra 1959.

2. člen

Besedilo pogodbe se v izvirniku v angleškem jeziku in v prevodu v slovenskem jeziku glasi:¹

---

¹ Besedilo pogodbe v francoskem, ruskem in španskem jeziku je na vpogled v Sektorju za mednarodno pravo Ministrstva za zunanje zadeve.

THE ANTARCTIC TREATY

The Governments of Argentina, Australia, Belgium, Chile, the French Republic, Japan, New Zealand, Norway, the Union of South Africa, the Union of Soviet Socialist Republics, the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, and the United States of America,

Recognizing that it is in the interest of all mankind that Antarctica shall continue forever to be used exclusively for peaceful purposes and shall not become the scene or object of international discord;

Acknowledging the substantial contributions to scientific knowledge resulting from international cooperation in scientific investigation in Antarctica;

Convinced that the establishment of a firm foundation for the continuation and development of such cooperation on the basis of freedom of scientific investigation in Antarctica as applied during the International Geophysical Year accords with the interests of science and the progress of all mankind;

Convinced also that a Treaty ensuring the use of Antarctica for peaceful purposes only and the continuance of international harmony in Antarctica will further the purposes and principles embodied in the Charter of the United Nations;

Have agreed as follows:

Article I

1. Antarctica shall be used for peaceful purposes only. There shall be prohibited, inter alia, any measures of a military nature, such as the establishment of military bases and fortifications, the carrying out of military maneuvers, as well as the testing of any type of weapons.

2. The present Treaty shall not prevent the use of military personnel or equipment for scientific research or for any other peaceful purposes.

Article II

Freedom of scientific investigation in Antarctica and cooperation toward that end, as applied during the International Geophysical Year, shall continue, subject to the provisions of the present Treaty.

Article III

1. In order to promote international cooperation in scientific investigation in Antarctica, as provided for in Article II of the present Treaty, the Contracting Parties agree that, to the greatest extent feasible and practicable:

(a) information regarding plans for scientific programs in Antarctica shall be exchanged to permit maximum economy and efficiency of operations;

(b) scientific personnel shall be exchanged in Antarctica between expeditions and stations;

(c) scientific observations and results from Antarctica shall be exchanged and made freely available.

2. In implementing this Article, every encouragement shall be given to the establishment of cooperative working relations with those Specialized Agencies of the United

Nations and other international organizations having a scientific or technical interest in Antarctica.

Article IV

1. Nothing contained in the present Treaty shall be interpreted as:

(a) a renunciation by any Contracting Party of previously asserted rights of or claims to territorial sovereignty in Antarctica;

(b) a renunciation or diminution by any Contracting Party of any basis of claim to territorial sovereignty in Antarctica which it may have whether as a result of its activities or those of its nationals in Antarctica, or otherwise;

(c) prejudicing the position of any Contracting Party as regards its recognition or non-recognition of any other State's right of or claim or basis of claim to territorial sovereignty in Antarctica.

2. No acts or activities taking place while the present Treaty is in force shall constitute a basis for asserting, supporting or denying a claim to territorial sovereignty in Antarctica or create any rights of sovereignty in Antarctica. No new claim, or enlargement of an existing claim, to territorial sovereignty in Antarctica shall be asserted while the present Treaty is in force.

Article V

1. Any nuclear explosions in Antarctica and the disposal there of radioactive waste material shall be prohibited.

2. In the event of the conclusion of international agreements concerning the use of nuclear energy, including nuclear explosions and the disposal of radioactive waste material, to which all of the Contracting Parties whose representatives are entitled to participate in the meetings provided for under Article IX are parties, the rules established under such agreements shall apply in Antarctica.

Article VI

The provisions of the present Treaty shall apply to the area south of 60° South Latitude, including all ice shelves, but nothing in the present Treaty shall prejudice or in any way affect the rights, or the exercise of the rights, of any State under international law with regard to the high seas within that area.

Article VII

1. In order to promote the objectives and ensure the observance of the provisions of the present Treaty, each Contracting Party whose representatives are entitled to participate in the meetings referred to in Article IX of the Treaty shall have the right to designate observers to carry out any inspection provided for by the present Article. Observers shall be nationals of the Contracting Parties which designate them. The names of observers shall be communicated to every other Contracting Party having the right to designate observers, and like notice shall be given of the termination of their appointment.

2. Each observer designated in accordance with the provisions of paragraph 1 of this Article shall have complete freedom of access at any time to any or all areas of Antarctica.

3. All areas of Antarctica, including all stations, installations and equipment within those areas, and all ships and aircraft at points of discharging or embarking cargoes or personnel in Antarctica, shall be open at all times to inspection by any observers designated in accordance with paragraph 1 of this Article.

4. Aerial observation may be carried out at any time over any or all areas of Antarctica by any of the Contracting Parties having the right to designate observers.

5. Each Contracting Party shall, at the time when the present Treaty enters into force for it, inform the other Contracting Parties, and thereafter shall give them notice in advance, of

- (a) all expeditions to and within Antarctica, on the part of its ships or nationals, and all expeditions to Antarctica organized in or proceeding from its territory;
- (b) all stations in Antarctica occupied by its nationals; and
- (c) any military personnel or equipment intended to be introduced by it into Antarctica subject to the conditions prescribed in paragraph 2 of Article I of the present Treaty.

Article VIII

1. In order to facilitate the exercise of their functions under the present Treaty, and without prejudice to the respective positions of the Contracting Parties relating to jurisdiction over all other persons in Antarctica, observers designated under paragraph 1 of Article VII and scientific personnel exchanged under subparagraph 1(b) of Article III of the Treaty, and members of the staffs accompanying any such persons, shall be subject only to the jurisdiction of the Contracting Party of which they are nationals in respect of all acts or omissions occurring while they are in Antarctica for the purpose of exercising their functions.

2. Without prejudice to the provisions of paragraph 1 of this Article, and pending the adoption of measures in pursuance of subparagraph 1(e) of Article IX, the Contracting Parties concerned in any case of dispute with regard to the exercise of jurisdiction in Antarctica shall immediately consult together with a view to reaching a mutually acceptable solution.

Article IX

1. Representatives of the Contracting Parties named in the preamble to the present Treaty shall meet at the City of Canberra within two months after the date of entry into force of the Treaty, and thereafter at suitable intervals and places, for the purpose of exchanging information, consulting together on matters of common interest pertaining to Antarctica, and formulating and considering, and recommending to their Governments, measures in furtherance of the principles and objectives of the Treaty, including measures regarding:

- (a) use of Antarctica for peaceful purposes only;
- (b) facilitation of scientific research in Antarctica;
- (c) facilitation of international scientific cooperation in Antarctica;
- (d) facilitation of the exercise of the rights of inspection provided for in Article VII of the Treaty;
- (e) questions relating to the exercise of jurisdiction in Antarctica;
- (f) preservation and conservation of living resources in Antarctica.

2. Each Contracting Party which has become a party to the present Treaty by accession under Article XIII shall be entitled to appoint representatives to participate in the meetings referred to in paragraph 1 of the present Article, during such time as that Contracting Party demonstrates its interest in Antarctica by conducting substantial scientific research activity there, such as the establishment of a scientific station or the despatch of a scientific expedition.

3. Reports from the observers referred to in Article VII of the present Treaty shall be transmitted to the representatives of the Contracting Parties participating in the meetings referred to in paragraph 1 of the present Article.

4. The measures referred to in paragraph 1 of this Article shall become effective when approved by all the Contracting Parties whose representatives were entitled to participate in the meetings held to consider those measures.

5. Any or all of the rights established in the present Treaty may be exercised from the date of entry into force of the Treaty whether or not any measures facilitating the exercise of such rights have been proposed, considered or approved as provided in this Article.

Article X

Each of the Contracting Parties undertakes to exert appropriate efforts, consistent with the Charter of the United Nations, to the end that no one engages in any activity in Antarctica contrary to the principles or purposes of the present Treaty.

Article XI

1. If any dispute arises between two or more of the Contracting Parties concerning the interpretation or application of the present Treaty, those Contracting Parties shall consult among themselves with a view to having the dispute resolved by negotiation, inquiry, mediation, conciliation, arbitration, judicial settlement or other peaceful means of their own choice.

2. Any dispute of this character not so resolved shall, with the consent, in each case, of all parties to the dispute, be referred to the International Court of Justice for settlement; but failure to reach agreement on reference to the International Court shall not absolve parties to the dispute from the responsibility of continuing to seek to resolve it by any of the various peaceful means referred to in paragraph 1 of this Article.

Article XII

1. (a) The present Treaty may be modified or amended at any time by unanimous agreement of the Contracting Parties whose representatives are entitled to participate in the meetings provided for under Article IX. Any such modification or amendment shall enter into force when the depositary Government has received notice from all such Contracting Parties that they have ratified it.

(b) Such modification or amendment shall thereafter enter into force as to any other Contracting Party when notice of ratification by it has been received by the depositary Government. Any such Contracting Party from which no notice of ratification is received within a period of two years from the date of entry into force of the modification or amendment in accordance with the provisions of subparagraph 1(a) of this Article shall be deemed to have withdrawn from the present Treaty on the date of the expiration of such period.

2. (a) If after the expiration of thirty years from the date of entry into force of the present Treaty, any of the Contracting Parties whose representatives are entitled to participate in the meetings provided for under Article IX so requests by a communication addressed to the depositary Government, a Conference of all the Contracting Parties shall be held as soon as practicable to review the operation of the Treaty.

(b) Any modification or amendment to the present Treaty which is approved at such a Conference by a majority of the Contracting Parties there represented, including a majority of those whose representatives are entitled to participate in the meetings provided for under Article IX, shall be communicated by the depositary Government to all the Contracting Parties immediately after the termination of the Conference and shall enter into force in accordance with the provisions of paragraph 1 of the present Article.

(c) If any such modification or amendment has not entered into force in accordance with the provisions of subparagraph 1(a) of this Article within a period of two years after the date of its communication to all the Contracting Parties, any Contracting Party may at any time after the expiration of that period give notice to the depositary Government of its withdrawal from the present Treaty; and such withdrawal shall take effect two years after the receipt of the notice of the depositary Government.

Article XIII

1. The present Treaty shall be subject to ratification by the signatory States. It shall be open for accession by any State which is a Member of the United Nations, or by any other State which may be invited to accede to the Treaty with the consent of all the Contracting Parties whose representatives are entitled to participate in the meetings provided for under Article IX of the Treaty.

2. Ratification of or accession to the present Treaty shall be effected by each State in accordance with its constitutional processes.

3. Instruments of ratification and instruments of accession shall be deposited with the Government of the United States of America, hereby designated as the depositary Government.

4. The depositary Government shall inform all signatory and acceding States of the date of each deposit of an instrument of ratification or accession, and the date of entry into force of the Treaty and of any modification or amendment thereto.

5. Upon the deposit of instruments of ratification by all the signatory States, the present Treaty shall enter into force for those States and for States which have deposited instruments of accession. Thereafter the Treaty shall enter into force for any acceding State upon the deposit of its instrument of accession.

6. The present Treaty shall be registered by the depositary Government pursuant to Article 102 of the Charter of the United Nations.

Article XIV

The present Treaty, done in the English, French, Russian and Spanish languages, each version being equally authentic, shall be deposited in the archives of the Government of the United States of America, which shall transmit duly certified copies thereof to the Governments of the signatory and acceding States.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned Plenipotentiaries, duly authorized, have signed the present Treaty.

DONE at Washington this first day of December, one thousand nine hundred and fifty-nine.

POGODBA O ANTARKTIKI

Vlade Argentine, Avstralije, Belgije, Čila, Francoske republike, Japonske, Nove Zelandije, Norveške, Južnoafriške unije, Zveze sovjetskih socialističnih republik, Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske ter Združenih držav Amerike so se

ob zavedanju interesa celotnega človeštva, da se Antarktika za vedno uporablja izključno v miroljubne namene in da ne postane kraj ali predmet mednarodnih sporov,

ob priznavanju pomembnega napredka v znanosti, ki izhaja iz mednarodnega sodelovanja pri znanstvenem raziskovanju na Antarktiki,

v prepričanju, da je postavitve trdnih temeljev za nadaljevanje in razvoj takega sodelovanja na podlagi svobode znanstvenega raziskovanja na Antarktiki, ki je veljala v mednarodnem geofizikalnem letu, skladna z interesi znanosti in prizadevanji za napredek celotnega človeštva,

v prepričanju, da bo pogodba, ki zagotavlja uporabo Antarktike samo v miroljubne namene in nadaljnjo mednarodno složnost na Antarktiki, prispeval k uresničevanju ciljev in načel, ki so zapisani v Ustanovni listini Organizacije združenih narodov,

dogovorile:

I. ČLEN

1. Antarktika se uporablja samo v miroljubne namene. Med drugim so prepovedani vsi ukrepi vojaške narave, kot so postavljanje vojaških baz in utrd, izvajanje vojaških vaj in testiranje vseh vrst orožja.

2. Ta pogodba ne preprečuje uporabe vojaškega osebja ali opreme za znanstvene raziskave ali druge miroljubne namene.

II. ČLEN

Svoboda znanstvenega raziskovanja na Antarktiki in sodelovanje v ta namen, ki sta se uveljavila v mednarodnem geofizikalnem letu, naj se nadaljujeta, in sicer v skladu z določbami te pogodbe.

III. ČLEN

1. Za spodbujanje mednarodnega sodelovanja pri znanstvenem raziskovanju na Antarktiki, kot določa II. člen te pogodbe, se pogodbenice strinjajo, da si v največji možni meri:

- (a) izmenjujejo informacije o načrtovanih znanstvenih programih na Antarktiki, da se zagotovita največja gospodarnost in učinkovitost dejavnosti;
- (b) izmenjujejo znanstveno osebje med odpravami in postajami na Antarktiki;
- (c) izmenjujejo znanstvene ugotovitve in rezultate, pridobljene na Antarktiki, in omogočijo prost dostop do njih.

2. Za izvajanje tega člena se vsestransko spodbuja vzpostavitev sodelovanja s specializiranimi agencijami Organizacije združenih narodov in drugimi mednarodnimi organizacijami, ki jih Antarktika zanima v znanstvenem ali tehničnem smislu.

IV. ČLEN

1. Nobena določba te pogodbe se ne razlaga, kot da:

(a) se katerakoli pogodbenica odpoveduje že uveljavljenim pravicam do ozemeljske suverenosti ali zahtevam po ozemeljski suverenosti na Antarktiki;

(b) se katerakoli pogodbenica delno ali v celoti odpoveduje katerikoli podlagi za zahtevo po ozemeljski suverenosti na Antarktiki, ki jo ima bodisi zaradi svojih dejavnosti ali dejavnosti svojih državljanov na Antarktiki bodisi iz drugih razlogov;

(c) prejudicira stališče katerekoli pogodbenice glede njenega priznavanja ali nepriznavanja pravice do ozemeljske suverenosti, zahteve po ozemeljski suverenosti ali podlage za zahtevo katerekoli druge države po ozemeljski suverenosti na Antarktiki.

2. Nobeno dejanje ali dejavnost, ki poteka v času veljavnosti te pogodbe, ni podlaga za podporo zahtevi po ozemeljski suverenosti na Antarktiki ali uveljavitev ali zavrnitev te zahteve niti ne ustvarja katerihkoli pravic do suverenosti na Antarktiki. V času veljavnosti te pogodbe se ne uveljavljajo nove ali razširjajo obstoječe zahteve po ozemeljski suverenosti na Antarktiki.

V. ČLEN

1. Kakršnekoli jedrske eksplozije in odlaganje radioaktivnih odpadkov na Antarktiki so prepovedani.

2. Če se sklenejo mednarodni sporazumi o uporabi jedrske energije, tudi o jedrskih eksplozijah in odlaganju radioaktivnih odpadkov, katerih pogodbenice so vse pogodbenice te pogodbe, katerih predstavniki imajo v skladu z IX. členom pravico do udeležbe na zasedanjih, veljajo na Antarktiki pravila, določena v teh sporazumih.

VI. ČLEN

Določbe te pogodbe veljajo za območje južno od 60 stopinj južne zemljepisne širine, tudi za vse ledene police, vendar nobena določba te pogodbe ne prejudicira ali na katerikoli način vpliva na pravice ali uveljavljanje pravic katerekoli države po mednarodnem pravu glede odprtega morja na tem območju.

VII. ČLEN

1. Za spodbujanje ciljev in zagotavljanje spoštovanja določb te pogodbe ima vsaka pogodbenica, katere predstavniki imajo pravico do udeležbe na zasedanjih iz IX. člena te pogodbe, pravico imenovati opazovalce za izvajanje pregledov, določenih v tem členu. Pogodbenice za opazovalce imenujejo svoje državljane. Njihova imena sporočijo vsem drugim pogodbenicam, ki imajo pravico imenovati opazovalce, prav tako pa jih obvestijo o zaključku njihovega mandata.

2. Vsak opazovalec, imenovan v skladu z določbami prvega odstavka tega člena, ima popolno svobodo dostopa do kateregakoli območja ali vseh območij Antarktike.

3. Vsi opazovalci, ki so imenovani v skladu s prvim odstavkom tega člena, lahko kadarkoli opravijo pregled vseh območij Antarktike, vključno z vsemi postajami, napeljavo in opremo na teh območjih, ter vseh plovil in zrakoplovov na mestih raztovarjanja ali natovarjanja tovora ali osebja na Antarktiki.

4. Vsaka pogodbenica, ki ima pravico imenovati opazovalce, lahko kadarkoli izvede opazovanje iz zraka kateregakoli območja ali vseh območij Antarktike.

5. Vsaka pogodbenica ob začetku veljavnosti te pogodbe zanjo obvesti druge pogodbenice in v nadaljevanju pošlje predhodno obvestilo o naslednjem:

(a) vseh odpravah svojih plovil ali državljanov na Antarktiko in na ozemlju Antarktike in vseh odpravah na Antarktiko, ki so organizirane ali se začnejo na ozemlju te pogodbenice;

(b) vseh postajah na Antarktiki, kjer so prisotni njeni državljani; in

(c) vsem vojaškemu osebju ali opremi, ki jo pogodbenica namerava namestiti na Antarktiko v skladu z določbami drugega odstavka I. člena te pogodbe.

VIII. ČLEN

1. Za lažje izvajanje nalog opazovalcev v skladu s to pogodbo in ne glede na stališče posamezne pogodbenice o jurisdikciji nad vsemi drugimi osebami na Antarktiki, so opazovalci, imenovani v skladu s prvim odstavkom VII. člena, in znanstveno osebje, ki se izmenjuje v skladu s pododstavkom 1(b) III. člena te pogodbe, ter člani spremljajočega osebja glede vseh dejanj ali opustitev dejanj, ki se zgodijo med njihovim bivanjem na Antarktiki zaradi opravljanja nalog, izključno pod jurisdikcijo pogodbenice, katere državljani so.

2. Ne glede na določbe prvega odstavka tega člena in do sprejetja ukrepov v skladu s pododstavkom 1(e) IX. člena se pogodbenice, ki so glede izvajanja jurisdikcije na Antarktiki v kakršnemkoli sporu, nemudoma posvetujejo med seboj, da bi dosegle rešitev, sprejemljivo za vse.

IX. ČLEN

1. Predstavniki pogodbenic, navedenih v preambuli te pogodbe, se sestanejo v Canberri v dveh mesecih po začetku veljavnosti pogodbe, nato pa v ustreznih intervalih in krajih, da si izmenjajo informacije, se posvetujejo o vprašanih skupnega interesa, ki zadevajo Antarktiko, ter pripravijo in obravnavajo ukrepe v podporo načelom in ciljem pogodbe in jih predlagajo svojim vladam, tudi ukrepe v zvezi z:

(a) uporabo Antarktike samo v miroljubne namene;

(b) omogočanjem znanstvenih raziskav na Antarktiki;

(c) omogočanjem mednarodnega znanstvenega sodelovanja na Antarktiki;

(d) podporo uresničevanju pravic do pregleda v skladu s VII. členom pogodbe;

(e) vprašanji, ki se nanašajo na izvajanje jurisdikcije na Antarktiki;

(f) zaščito in ohranjanjem živih virov na Antarktiki.

2. Vsaka pogodbenica, ki pristopi k pogodbi v skladu s XIII. členom, ima pravico do imenovanja predstavnikov, ki se udeležujejo zasedanj iz prvega odstavka tega člena v času, ko pogodbenica izkazuje svoj interes na Antarktiki z izvajanjem pomembne znanstvenoraziskovalne dejavnosti na Antarktiki, kot je na primer postavitve znanstvene postaje ali odpošiljanje znanstvene odprave.

3. Poročila opazovalcev iz VII. člena te pogodbe se posredujejo predstavnikom pogodbenic, ki se udeležujejo zasedanj iz prvega odstavka tega člena.

4. Ukrepi iz prvega odstavka tega člena začnejo veljati, ko jih potrdijo vse pogodbenice, katerih predstavniki so imeli pravico do udeležbe na zasedanjih, ki so bila sklicana za obravnavo teh ukrepov.

5. Vsaka pravica ali vse pravice, določene v tej pogodbi, se lahko uveljavljajo od datuma začetka veljavnosti pogodbe ne glede na to, ali so bili v skladu s tem členom predlagani, obravnavani ali potrjeni kakršnikoli ukrepi v podporo uresničevanju teh pravic.

X. ČLEN

Vsaka pogodbenica se zavezuje, da si bo v skladu z Ustanovno listino Organizacije združenih narodov ustrezno prizadevala, da na Antarktiki nihče ne izvaja dejavnosti, ki so v nasprotju z načeli ali cilji te pogodbe.

XI. ČLEN

1. Če med dvema ali več pogodbenicami pride do spora glede razlage ali izvajanja te pogodbe, se pogodbenici ali pogodbenice v sporu med seboj posvetujejo, da bi spor rešile s pogajanjem, preiskavo, mediacijo, spravo, arbitražo, sodno poravnavo ali na drug miroljuben način po lastni izbiri.

2. Vsak spor te narave, ki ni bil rešen na ta način, se v vsakem posameznem primeru s soglasjem vseh strank v sporu predloži v reševanje Meddržavnemu sodišču; tudi če stranke v sporu ne dosežejo soglasja o predložitvi zadeve Meddržavnemu sodišču, jih to ne odvezuje odgovornosti za nadaljnje iskanje rešitve po katerikoli miroljubni poti iz prvega odstavka tega člena.

XII. ČLEN

1. (a) Ta pogodba se lahko kadarkoli spremeni ali dopolni s soglasjem vseh pogodbenic, katerih predstavniki imajo pravico do udeležbe na zasedanjih iz IX. člena. Vsaka tovrstna sprememba ali dopolnitev začne veljati, ko depozitar prejme uradno obvestilo vseh pogodbenic o ratifikaciji spremembe ali dopolnitve.

(b) Sprememba ali dopolnitev začne veljati za vse druge pogodbenice, katerih uradno obvestilo o ratifikaciji je prejel depozitar. Če pogodbenica ne pošlje uradnega obvestila o ratifikaciji v roku dveh let od datuma začetka veljavnosti spremembe ali dopolnitve v skladu z

določbami pododstavka 1(a) tega člena, se šteje, da je odstopila od te pogodbe na datum izteka navedenega roka.

2. (a) Če po izteku tridesetih let od datuma začetka veljavnosti te pogodbe katerakoli pogodbenica, katere predstavniki imajo pravico do udeležbe na zasedanjih iz IX. člena, v sporočilu depozitarju zahteva sklic koerence vseh pogodbenic, se taka konferenca skliče v najkrajšem možnem času, da se pregleda izvajanje pogodbe.

(b) Takoj po koncu konference depozitar sporoči vsem pogodbenicam vsako spremembo ali dopolnitev te pogodbe, ki jo potrdi večina pogodbenic, zastopanih na konferenci, in tudi večina tistih, katerih predstavniki imajo pravico do udeležbe na zasedanjih iz IX. člena, ta sprememba ali dopolnitev pa začne veljati v skladu z določbami prvega odstavka tega člena.

(c) Če sprememba ali dopolnitev v skladu z določbami pododstavka 1(a) tega člena ne začne veljati v roku dveh let po datumu, ko je bila sporočena vsem pogodbenicam, lahko katerakoli pogodbenica kadarkoli po poteku tega roka uradno obvesti depozitarja o odstopu od te pogodbe; odstop začne veljati dve leti po datumu, ko depozitar prejme njeno uradno obvestilo.

XIII. ČLEN

1. To pogodbo morajo države podpisnice ratificirati. K pogodbi lahko pristopijo vse države, ki so članice Organizacije združenih narodov, ali katerakoli druga država, ki se jo povabi, naj pristopi k pogodbi, s soglasjem vseh pogodbenic, katerih predstavniki imajo pravico do udeležbe na zasedanjih iz IX. člena te pogodbe.

2. Ratifikacijo te pogodbe ali pristop k njej vsaka država izvede v skladu s svojimi ustavnimi postopki.

3. Listine o ratifikaciji in listine o pristopu se deponirajo pri Vladi Združenih držav Amerike, ki je s to pogodbo določena za depozitarja.

4. Depozitar obvesti vse države podpisnice in pristopnice o datumih deponiranja listin o ratifikaciji ali pristopu ter o datumu začetka veljavnosti te pogodbe in vsake spremembe ali dopolnitve te pogodbe.

5. Ko vse države podpisnice deponirajo listine o ratifikaciji, začne ta pogodba veljati za te države in države, ki so deponirale listine o pristopu. Za vsako državo pristopnico začne pogodba veljati, ko ta deponira listino o pristopu.

6. Depozitar registrira to pogodbo v skladu s 102. členom Ustanovne listine Organizacije združenih narodov.

XIV. ČLEN

Ta pogodba, ki je sestavljena v angleškem, francoskem, ruskem in španskem jeziku, pri čemer so vse različice enako verodostojne, se deponira v arhivu Vlade Združenih držav Amerike, ki vladam držav podpisnic in pristopnic pošlje ustrezno overjene kopije te pogodbe.

V POTRDITEV NAVEDENEGA so spodaj podpisani pooblaščenki podpisali to pogodbo.

SESTAVLJENO v Washingtonu prvega decembra tisoč devetsto devetinpetdeset.

3. člen

Za izvajanje pogodbe skrbi ministrstvo, pristojno za okolje in prostor.

4. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe.

OBRAZLOŽITEV

Vlada Republike Slovenije je 5. januarja 2017 sprejela Pobudo za pristop Republike Slovenije k Pogodbi o Antarktiki. Obenem je naložila Ministrstvu za okolje in prostor in Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport, da pred sprejetjem zakona o ratifikaciji te pogodbe pripravita strokovne podlage glede izvajanja te pogodbe, v sodelovanju z Ministrstvom za zunanje zadeve.

Republika Slovenija se je odločila za pristop k Pogodbi o Antarktiki tudi na podlagi številnih pobud civilne družbe, ki je doslej večkrat predlagala, da bi tudi Republika Slovenija postala pogodbenica te pogodbe. Tako bi dokazala namero in interes za tvorno sodelovanje glede zaščite našega planeta, kar bi pomenilo odmevno dodano vrednost pri njenem umeščanju v mednarodno skupnost in varovanju planeta.

Pogodba je bila sklenjena 1. decembra 1959 v Washingtonu na mednarodni konferenci o Antarktiki, njen namen pa je bil, da se v interesu vsega človeštva uredi delovanje na Antarktiki v izključno miroljubne namene ter da se vzpostavijo trdni temelji za razvoj sodelovanja na podlagi svobode znanstvenih raziskav na Antarktiki. Preambula se sklicuje tudi na Ustanovno listino OZN.

Pogodba vsebuje 14 členov. Po prvem členu je delovanje na Antarktiki možno samo v miroljubne namene ter prepoveduje kakršnokoli vojaško delovanje, Antarktiko pa opredeljuje kot območje miru. Pomemben je tudi IV. člen, ki preprečuje prilaščanje tega ozemlja s strani pogodbenic ali pojav novih ozemeljskih zahtev. Pogodba opredeljuje tudi sodelovanje znanstvenikov na Antarktiki, rabo jedrske energije na tem območju ter prepoveduje odlaganje jedrskih odpadkov. Zadnji členi pogodbe pa opredeljujejo delovanje pogodbe, način sestajanja držav pogodbenic, urejanju sporov med njimi ter načinu ratifikacije pogodbe in njegovih sprememb in dopolnitev.

Zaradi tega, ker je besedilo pogodbe dokaj splošno, je bilo kasneje sprejetih še nekaj dokumentov, ki so vključeni v sistem Pogodbe o Antarktiki in opredeljujejo posamezna področja, ki jih je bilo potrebno dodatno in natančneje opredeliti ter mednarodnopravno urediti. Tako so bili sprejeti še:

- Konvencija o ohranjanju antarktičnih tujnjev, sprejeta l. 1972, začela je veljati l. 1978,
- Konvencija o ohranjanju živih morskih virov na Antarktiki, sprejeta l. 1980, začela veljati l. 1982,
- Konvencija o nadzoru pridobivanja rudnih bogastev na Antarktiki, sprejeta l. 1988, še ni začela veljati in
- Protokol o varstvu okolja k Pogodbi o Antarktiki (madridski protokol), sprejet l. 1991, začel veljati l. 1998.

Zaradi kompleksnosti problematike raziskovanja na Antarktiki je začel delovati tudi Znanstveni odbor za raziskovanje na Antarktiki, na podlagi Madridskega protokola pa je bil ustanovljen tudi Odbor za varovanje okolja (CEP). Njegova vloga je oblikovanje priporočil in svetovanje pogodbenicam pogodbe.

Prvotno pogodba ni imela stalnega organa ali administrativne strukture, ki bi podpirala njeno delovanje. Leta 2004 je bil ustanovljen sekretariat Pogodbe o Antarktiki, s sedežem v Buenos Airesu. Naloge sekretariata so, da nudi podporo zasedanjem pogodbenic, pomaga pri izmenjavi informacij med pogodbenicami ter opravlja tehnične naloge v zvezi z izvajanjem pogodbe.

Trenutno ima pogodba 53 pogodbenic, od tega jih je 20 tudi držav članic EU. Pogodbenice so razdeljene v dve kategoriji: posvetovalne in neposvetovalne. V kategorijo posvetovalnih članic poleg 12 prvotnih pogodbenic sodijo države, ki aktivno izvajajo raziskave na Antarktiki. Skupno jih je 29 in imajo v praksi status polnopravne članice, ki imajo glasovalno pravico in tudi plačujejo članarino v sklad pogodbe.

Neposvetovalnih članic je 24 in so tako kot posvetovalne članice vabljene na sestanke v okviru pogodbe, vendar nimajo pravice sodelovati pri oblikovanju odločitev, ravno tako pa ne plačujejo članarine.

Po ustaljenih postopkih država, ki pristopi k pogodbi, postane najprej neposvetovalna članica, kasneje pa lahko postane posvetovalna članica. Republika Slovenija bo tako kot pogodbenica Pogodbe o Antarktiki v njegovem okviru delovala kot neposvetovalna članica. Republika Slovenija zaenkrat ne izpolnjuje pogojev za polnopravno, posvetovalno članstvo, za katerega mora država pogodbenica izpolnjevati pogoje drugega odstavka IX. člena omenjene pogodbe in sicer »izvajanje vidne znanstvene dejavnosti na Antarktiki«, zato bo Republika Slovenije delovala kot neposvetovalna članica.

Pogodbo v skladu s četrtem odstavkom 75. člena Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list RS, št. 113/03 – UPB, 20/06 – ZNMOMCMO, 76/08, 108/09, 80/10 – ZUTD in 31/15), ratificira Državni zbor Republike Slovenije.

Za izvajanje pogodbe skrbi Ministrstvo za okolje in prostor.

Republiki Sloveniji kot neposvetovalni članici članarine ne bo potrebno plačevati, vsako leto bodo nastali samo stroški udeležbe delegacije Republike Slovenije na zasedanju pogodbenic.

Sklenitev pogodbe ne zahteva izdaje novih ali spremembe veljavnih predpisov.

Pogodba ni predmet usklajevanja s pravnim redom Evropske unije.